

13. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Ю.Г. Левченко, канд. екон. наук

Національний університет харчових технологій

У світі все більше уваги приділяється інноваційній діяльності, яка створює можливості для істотного підвищення рівня конкурентоспроможності.

Можна виділити декілька груп факторів впливу на інноваційну діяльність, що сприяють активізації інноваційної діяльності: економічні, організаційні, законодавчі та соціальні фактори. До першої групи факторів відносять: наявність резерву фінансових, матеріально-технічних засобів, прогресивних технологій, наявність необхідної господарської і науково-технічної інфраструктури, матеріальне заохочення за інноваційну діяльність.

До організаційних факторів активізації інноваційної діяльності можна віднести: гнучкість оргструктури, демократичний стиль керування, перевага горизонтальних потоків інформації, самопланування, допущення коректувань, децентралізація, автономія, формування цільових проблемних груп.

До законодавчих факторів можна віднести: законодавчі заходи (особливо пільги), що заохочують інноваційну діяльність, державна підтримка інновацій.

До соціальних факторів впливу на інноваційну діяльність можна віднести: моральне заохочення, суспільне визнання, забезпечення можливостей самореалізації, звільнення творчої праці, нормальний психологічний клімат у трудовому колективі.

У різних країнах світу використовують різноманітні фактори впливу на інноваційну діяльність. Так лідерами у виробництві високо конкурентної наукової продукції є такі країни, як США і Японія. На думку експертів приблизно 80% усіх інноваційних продуктів світу створюється саме в США. Це пояснюється тим, що витрати на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи є дуже значними і становлять понад половину витрат на НДДКР розвинених країн.

Така увага до НДДКР привела до того, що в США продається 90% нових товарів і тільки 10% старих, що надійшли на ринок більше як 5 років тому [1].

Німеччина, Англія і Франція разом із США і Японією складають технологічне ядро світового розвитку. Ці країни займають відповідно місця лідерів у світі з абсолютного розміру витрат на НДДКР. З федерального бюджету НДДКР фінансується на 35–45%. Частка продукції, що спрямовується на експорт, становить 20–25 % ВВП.

У зарубіжних країнах податкові пільги орієнтовані на сприяння реалізації досягнень науково-технічного прогресу. У зарубіжній практиці накопичений достатньо великий досвід із застосування податкових стимулів. Так у США, Німеччині, Італії, Японії, Бразилії здійснювалось пільгове оподаткування. У Бразилії також діє пільгове оподаткування підприємств, що займаються інноваційною діяльністю: скорочення до 50% податку на прибуток при покритті витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи в галузі електроніки та звільняються від сплатення податку в розмірі 15 % продукції цієї галузі.

Ситуація, яка склалася в Україні свідчить про те, що підприємства які займаються впровадженням інновацій несуть однакове податкове навантаження з тими підприємствами, які не займаються впровадженням інновацій. Тому реформи у податковій системі, які сприятимуть зниженню податкового навантаження на інвесторів, будуть сприяти прискоренню оновлення техніки і технологій.

Витрати на наукові та науково-технічні роботи в розрахунку на одного виконавця в Європі складають 177 тис. дол. США у рік, а в Україні лише 29,1 тис. доларів США.

У Великобританії держава гарантує повернення 70% вартості позик, які надаються венчурним підприємствам та відшкодовує до 50% всіх витрат на нововведення та проводить субсидування малих інноваційних підприємств.

В Італії надається субсидія в розмірі 25% (32% для південних районів) від вартості електронно-обчислювальної техніки для малих та середніх підприємств, а також дозволяється прискорена амортизація на час технічного переоснащення по 15 відсотків на рік на 3 роки з моменту придбання основних засобів. У Великобританії дозволяється списання витрат на НДДКР на собівартість продукції.

В Німеччині підприємствам, що займаються інноваційною діяльністю надаються дотації на підвищення кваліфікації науково — дослідного персоналу.

Враховуючи досвід іноземних країн у сфері активізації інноваційної діяльності Україна спроможна застосувати деякі з методів покращення інноваційної активності. Це дозволить їй стати конкурентоспроможною на світовому ринку товарів та послуг, зокрема:

- зниження податкової ставки з податку на прибуток в розмірі встановленому державою на рівні певної відсоткової ставки в залежності від вартості придбаного інноваційного обладнання чи технології;

- зменшення податкової ставки для малих та середніх підприємств, які активно використовують та впроваджують інновації;

- пільгове оподаткування підприємств, що займались інноваційною діяльністю;

- пільгове оподаткування прибутку, отриманого в результаті використання патентів, ліцензій, ноу-хау; покращення організаційної структури підприємства, швидка адаптація до змін у зовнішньому середовищі; мотивація працівників, що пропонують певні інноваційні розробки, можливі для використання в подальшій діяльності підприємства; забезпечення можливості самореалізації працівників на підприємстві;

посилити позитивний вплив органів влади на розвиток інноваційного підприємництва шляхом вивчення відповідного кращого зарубіжного досвіду.

ЛІТЕРАТУРА

1. OECD Science, Technology and Industry Scoreboard, 2013. — 145 p. — <http://www.oecd.org>.

2. Алексеев І. В. Європейський досвід податкового стимулювання інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / І. В. Алексеев, Р. Й. Желізняк. — Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/14096/1/3_716_Vis_725_Ekonomika.pdf.